

שבת דף כא עמוד א תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוזו והדר" (ליום רביעי)

שְׁמֻעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אמר שבית אביו נהגו התייר בדבר, סיעינחו –
יש לך לסייע לדברי מדרגא קמָא שאסר אתה.

השיב לו אביו, **הָא לֹא קְשָׁא**, שהרי מיעשה רב – רבן שמעון מעיד שבר נוהג בבית אביו רבן גמליאל, ויש ללמדו מכך, שכן הכלבה. ואם כן מפל מקום קשָׁא על דבריה, שהרי מאילו לאו – האם אין כוונת רבן שמעון בן גמליאל שנוהג בבית אביו להדריך להדליך האגוז ייחד עם הפתילה. והרי שמוות להדריך פטילה פטולה המעורבת בכשירה. דוחה הגמורה: **לֹא** – לא נהגו בבית רבן גמליאל להדריך האגוז ייחד עם הפתילה, אלא הדליקן את הפתילה הכשרה לבדה, והאגוז לא שימש אלא לחקפות – לסתור עליה את הפתילה הבשרה שתצוף על פניהם השמן ולא תבעב בו. ורק באופן זה מותר, אבל אופן שכורך הפתילה בשירה עם פטולה, כדי להדריך את שניהם ייחדו, אסור.

מקשה הגמורה: **אֵי** ההתייר והוא רק כשהางנו משמש לתקיפות, מאילו מטפָא דתגָא קמָא שאסר, והלא אינו מدلיק אלא את הפתילה הבשרה.

מיישבת הגמורה: **בָּוֹלָה** – כל הביריתא רבן שְׁמֻעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הָיא, ואין כאן מחלוקת, ותסוערי מיחפרא ותכי קתני – יש למדוד את הביריתא באילו היא חסירה, וכרכיש לשינויו. בךך דבר שמליקון בו על גבי דבר שאילו מדריקון בו, אין קויליקון בו בשבת וכבדרי רbatch. במה דברים אמרו שאמן מודליקים בו, ודוקא שוכרך כדי להדריך בסות – אבל אם כורכה להקפות – להצעף על דידה את הפתילה הבשרה, מותה, שרben שְׁמֻעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אומר, של בית אבא הוא בזרכין פטלה על גבי אגוז כדי להצעף על ידו את הפתילה, ומدلיקים את הפתילה הבשרה.

שוב מקשה הגמורה: **אֵי** – חבל מוחותך וקרבי DIGIM שמנוחו מיטשי בענינו – נמשכים הם עצם אחר הפתילה גם כשםם לבדים, והני – ואולם שאר השמנים הפטולים שאסר רבה להדריכם, זכרבי DIGIM שגמוץין, אף שפטולים להדריכה כשםם לבדים, אדם נתן לתוכו שמן בשר בבל שהוא, ומוליך בשבת. הרי מפורש בדברי רבן שלא גרו על תערובת שמן בשר ופטול, ושלא כרביה.

ਮתרצת הגמורה: **הָנִי** – חבל מוחותך שאינו מושך, מושם החששו שמא יבא להדריך בחלב ואסרו להדריך בו בשבת, מושם החששו שמא יבא להדריך בחלב שאינו מוחותך שאינו מושך, וכן גרו על קרבוי DIGIM שגמוץין, מושם קרבוי DIGIM שלא גמווחו, וכן על אלילוק בענינו – והני – התיריו להדריך בהם בתערובת שמן כשר, אבל שאר השמנים שהם עצםם אינם נמשכים אחר הפתילה, אסורים להדריכה אף בתערובת, גוירה שמא יבא להדריך בהם לבדים.

מקשה הגמורה: **אַלְיוֹזָר גַּמְלִיקָן לְתָבֵן שְׁמַן לְתָבֵן שְׁמַן**. שגמוץין שמן לחתוש שיבא להדריך באופן בחלב מוחותך וקרבי DIGIM שגמוץין שלא בנתן לחתון שמן.

מתרצת הגמורה: **חַיָּה גַּוְפָה** – עצם שדריכת בחלב מוחותך ובקרביו DIGIM שמנוחו איננה אסורה אלא מוממת גוירה שמא ידריך בחלב שאינו מוחותך שאינו מושך, וכן גמווחו, ואנן גיקום – ואנו נעמוד כשר ידריך בחם הדריכה – שלא להדריך בשמנים אלו גם בתערובת שמן כשר, שמא ידריך בהם לבדים, והלא הכלל הוא שאין גורים גוירה לגוירה.

הגמורה מבארת את דינם של הפתילות והשמנים הפטולים לנור שבת, לענן הדריכה בהם בנית המקדש: **תְּנִי רַמִּי בְּרַחֲמָא**, פטילות ושמנים שאמרו תכמים במצוות הדריכת נורות המנורה (שמות כו ט, ל' – עליות נר תפאר).

הגמורה מבארת את הלימוד מהפסוק: **הָא גַּנְיִי לְה** – רמי בר חמוא נהנה רשותה זו, ותיזא אמר ר' – והוא גם מפרש כיצד נלמד הדבר שיבא להדריך בשמן פטול המעורב בשמן כשר.

مبرורת הגמורה: **לְמַאי נְפָקָא מִינָה** להלכה מהם עם עיטרין ושועה. משיבת הגמורה: **לְמַהְקָא וּמַמְפָר** – שאמں סיכם עם חבירו שיכור לו עיטרין נתן לו פטול החופת בלא תיקון, וכן בשועה, נונע לו פטול דבש בלא תיקון.

הגמרה מביאה בריתא שיש אופן שומרה להדריך בשבת במיניהם הפטולים לפטילות: **תְּגַנְּוּ רְבָּנִין**, **כֵּל אֶלְוּ** המינים שאמרו חכמים אין מדריקון בגין נר בשבת, היינו דוקא לעשו מהם פטילה ולהדריכם עם שמן, **אֶבְלָע** עוזין מהן מדרורה, שאו כל פטילה מבעירה את חבירתו, בין שדרילקה להתקומות בגנדה, ובין שדרילקה להתקומות לאורה. בין שדרילקה על גבי קרקע, ובין שדרילקה על גבי בירה המבשלים עליה, מותר הדבר. ולא אסרו חכמים אלא לצשות מתח פטילה לבר – כלוי עם שמן בלבך.

שנינו במשנה בין השמנים הפטולים להדריך נר לשבת: **וְלֹא בְּשִׁמְן** קיק ובי. מבררת הגמורה: **מַאֲ שְׂמִן** קיק, משיבת הגמורה אמר **שְׂמָוֹלָל, שָׁאַלְתִּינָהוּ לְכַל נְחֹרְרִי וּמְאָ** – שאלתי את כל ניריד הימ, **וְאַמְרוּ לֵי, עֻזָּב אָחָר יְשִׁיבְרֵי חַיִם וְקַיִם שְׁמָוֹן**, ושומנו של העוף משמש להדריכה.

דרעה שנייה: **רְבָּא אַצְּחָק בְּרִיהָ אַמְרָה, שְׁמַן קִיק הוּא מְשָׁחָא רְקָאָא** – שמן היוצא מגרעיני צמר גפן וכותנה). דרעה שלישית: **רִישׁ לְקִישׁ אַמְרָה, הוּא שְׁמַן קִיקְוֹן דְּיָוָה –** מין צמח המזכיר במעשה שהיה עם יונה הנביא (יונה ד, ח), הצומח לגובה ועשה צל תחתינו.

אַמְרָה רְבָּה בְּרָה חַנְתָּי – לְדִידֵי חַנְתָּי לִי – אני ראיית מין קיקון דונח, **וְאַלְלוּלְבָא דְּמַיִוָּה –** ורומה לאילן שמו צלוליבא, ומדחסקי רבי – וקיקון זה גדול על פלגי מים, ועל פום חנותא מדרון תית – ותולים אותו מעל פטחי החנויות כדי שיעשה צל תחתינו, וכן לריח טוב, **וּמְפִצְאָרוּי עַבְרִי מְשָׁחָא –** ובצל ענפיו שעוביים כל חולי ארץ ישראל.

הגמרה מבארת טעם הגזירה שלא להדריך בפתילות ובשמנים המזוכרים במשנה: **אַמְרָה רְבָּה, פְּתִילָות שָׁאַמְרוּ חַכְמִים אֵין מְדָלִיקָן בְּהָנִי בְּשִׁבְתָּה, הַטָּעַם הוּא מִפְנֵי שָׁהָאָר מִסְבְּכָבָת בְּהָנִי –** האש אינה דולקת בנחת במקום אחד אלא קופצת. ושמנים שאמרו חכמים אין חכמים אין מדריקון ביהן, הטעם הוא מא פנוי שאילו גמישין גמישין שמא יטה את הפתילה. ובין בפתילות ובין בשמנים חשו חכמים שמא יטה את הנר בשבת כדי שיתקרב השמן לראש הפתילה וידליך היטב, ונמצא מבעיר בשבת.

הגמרה מביאה ספק בעניין הדריך בשמן כשר: **מְדָלִיקָן בְּהָנִי בְּשִׁבְתָּה, הַטָּעַם הוּא מִפְנֵי שָׁהָאָר מִסְבְּכָבָת בְּהָנִי –** דרילא אתי לאילוק בענינו – שאם נתיר לו זאת, שמא יבא להדריך שיבא להחות. ואין לחושש שיבא להחות. וצדדי הספק הם, כי גירני להדריך בשמן פטול לבדו, או שמא לא גורא, ומותר להדריך באופן זה. אמר לה' רבה לאבבי, אין מדריקון.

שאל אבוי את רבה, **מַאֲ טְעָמָא** בין מדריקון בשמן פטול לבדו, ואם נתר על ידי עירוב רbatch, **לְפִי שָׁאַיִן מְדָלִיקָן בְּשִׁמְן פְּטָול** במשן כשר ידריך, **שְׁמַן כְּשָׁר בְּשִׁמְן פְּטָול לְבָדוֹ**. עם שמן כשר יבא להדריך גם במשן כשר שבת, אלו הם דברי תנא קמא. (**אמ' ר' פט**) במשנת הדריכה, אין מדריקון במשן הדריך – הקשה אבי לרבה, שנינו בבריתא, בךך דבר ופתילה שדריליקון ביהן בשנתן לחתון גבון במשן פטול לבדו.

מקשה הגמורה: **אַיְתָּבְרִיתָה –** הקשה אבי לרבה, שנינו בבריתא, בךך דבר ופתילה שדריליקון ביהן בשנתן לחתון גבון במשן פטול לבדו. **שְׁמַן בְּנִי מְדָלִיקָן בְּהָנִי** – לאו חסן דבש בענינו – שאמן מדריקון ביהן במשן כשר, לאו ראייה לאבבי, לאו שמא לא גורא, ומותר להדריך באופן זה. אמר לה' רבה לאבבי, אין מדריקון.

שאל אבוי את רבה, **מַאֲ טְעָמָא** בין מדריקון בשמן פטול לבדו, ואם נתר על ידי עירוב רbatch, **לְפִי שָׁאַיִן מְדָלִיקָן בְּשִׁמְן פְּטָול** במשן כשר ידריך, **שְׁמַן כְּשָׁר בְּשִׁמְן פְּטָול לְבָדוֹ**. עם שמן כשר יבא להדריך גם במשן כשר שבת, אלו הם דברי תנא קמא. (**אמ' ר' פט**) במשנת הדריכה, אין מדריקון במשן הדריך – הקשה אבי לרבה, שנינו בבריתא, בךך דבר ופתילה שדריליקון ביהן בשנתן לחתון גבון במשן פטול לבדו. **עַל גַּבְיָה אַגְּזָוֹן שְׁלֹבְדוֹ אַיְנוּ רָאֵי לְשִׁמְשָׁה פְּטָולָה כְּשִׁרָה, וּמְדָלִיקָן בְּהָנִי** – לאו ראייה לאבבי, קתני מיחת – שבת. מוכיח אבי קתני זאת ונאר שמן כשר ידריך בשמנים שנינו בדרכי רבן שמעון בן גמליאל, מדריקון בפהילה פטולה לבדה, ואין גוראים שיבא להדריך הדריכה בשמן כשר. אמר לה' רבה לאבבי, אדמתותבת לי – עד שאתה מקשה עלי מדריקון.

בשבת כשר להדלקה במקדש.
 דוחה הגמרא: לא, כוונת הברייתא רק לבגדי כהונה דבזין – פשתן,
 והיינו הכהנות.
 הגמרא מביאה מחלוקת בדיון של הפטילות והשמנים הפסולים לנור
 שבת, לענין כשרותם להדלקת נר חנוכה, ואגב כן עוברת הגמara
 לעסוק בעתו של חוג החנוכה, ובהלכותיו: אמר ר' הונא, פטילות
 ושמנים שאמרו חכמים אין מדליקין בחוץ בשבת, אין מדליקין בחוץ
 בחנוכה, בין בשבת של חנוכה, ובין בחול.
 הגמara מבארת את הטעם: אמר ר' בא, מי טעמא דרב הונא,
 קסבר, בברtha נר חנוכה בתוך הזמן שקבעו חכמים (להלן ע"ג), זכוכך לה
 – חייב לשוב ולהדלקה. וכך ציריך להדלקה בפטילות ושמנים
 הדולקים היטב, שאמ לא כן יש לחוש שתכבה בתוך הזמן, ויפשע
 ולא יחוור וידלקה. מוסיף ר' בא, וגם סבר רב הונא שמוטר להשתמש
 לאורה של נר חנוכה, וכך אסור להדלק נר חנוכה בשבת בפטילות
 ושמנים האסורים להדלקת נר שבת, גם נר חנוכה יש לחוש שמא
 בשימושו לאורה ולא תדלק יפה יבא להטotta, ויбурור על מלאכת
 מעבר.
 דעתה שנייה: ורב חסדא אמר, מדליקין נר חנוכה בחוץ – בפטילות
 ושמנים הפסולים לנור שבת בחול, אבל לא בשבת.
 הגמara מבארת את הטעם: קסבר רב חסדא, בברtha נר חנוכה בתוך
 הזמן,

מהפסיק. שלשון 'להעלות' מלמד שצריך להדלק בשמן ופתילה
 הדרוקים היטב, כדי שתהיא שלחה שביהם עולה מאיליה, ולא
 שתהיא שלחה עולה על ידי דבר אחר – על ידי תיקון והטיה
 הניצרים בפטילות ושמנים הפסולים להדלקה בשבת.

הגמara מנסה להוכיח ממשנה שלא בדברי רמי בר חמא: תנן (סוכה
 נא), מבלאי מבנשי בחרנים, וממחנייהם – וכן מאבנטיהם שלבו, מהן
 מפקיעין – קורעים אותם לרצעות ועשין מהם פטילות, ומהן
 מRELIKIN המנוראות שהיו בשמחת בית השואבה שהיתה מתקימת
 בלילה סוכות בעזרת נשים שבבית המקדש. הרי שאף שהאבנטים היו
 עשויים מפשון ושלשת מני ענרת, ולעיל (ב) שניינו בבריתא שהצער
 פסול להדלקה בשבת, מכל מקום הדליך בהם את המנוראות
 שבמקדש בשמחת בית השואבה, ומוכח שמותר להדלק במקדש גם
 בפטילות הפסולות לנור שבת.

דוחה הגמara: נרות שמחת בית השואבה שאני, כיון שלא נאמר
 בתורה חיוב הדלקתם ולא נכתב עליהם 'להעלות', וכך כל
 הפטילות והשמנים בשרים להם, מה שאין כן במנורה.

שוב מנסה הגמara להוכיח שלא בדברי רמי בר חמא: לא שמע,
 דתני ר' בא בר מתנה, בגין כהונה שבלו, מפקיעין אותן לרצעות,
 ומזה היו עוזין פטילות למנורה שבמקדש. מוכיחה הגמara, מא
 לאו – האם אין כוונת הבריתא גם לבגדי כהונה דבלאים – העשוים
 מצמר ופשתן יהודו, והיינו האבנטים, הרי שהצער הפסול להדלקה

ואילך מוסף וחולק בכל יום עד נר, עד שבioms האחרון מדליק שמונה נרות.

הגמרה מבארת את טעםם של בית שמאי ובית הלל: אמר עולא, פליעי ביה תרי אמוראי במערבה – נחלהו בענן וזה שני אמראים בארץ ישראל, והם רבי יוסי בר אבini ורבי יוסי בר בירא, חד אמר אחד מהם אמר, מעתמא דבית שמא, בגין מים הנגבוטין – ימי החנוכה העומדים לבא, ולכן ביום הראשון שלפניו שמנינו ימים, מדליק שמונה, וכן מים היוצאים מדבר הגליל, בגין מים היוצאים מדבר עברו וככליים יום שעומד בו, ולכן מוסף וחולק בכל יום.

וחדר אמר, מעתמא דבית שמא, בגין מים הנגבוטין – הפרים הקרבים במושטויו וה皓כותו, שמנינו פותח והולך בכל יום. ומעתמא דבית הגליל, ומעלין פקדש ואין מוריין, ולכן יש להתחילה נר אחד ולחושף בכל יום עוד נר.

אמור רפה בר חנה אמר רבי יוחנן, שני זקנים היו בעיר צידן, אחד עשה בברבי בית שמא, ואחד עשה בברבי הילל, וזה – והנוהג בכיתה שמאיו נוטן מעם לדרכיו, שהוא בגין מרי הילג, וזה – והנוהג בכיתה היללו נוטן טעם לדרכיו, ומעלין פקדש אין מוריין.

הגמרה מביאה בריתיא המבוארת את מקום הדרליה נרות: חנו – רבען, בגין גנובה מגיעה לגניקה על – (אצלן) פתח יוויתו מבחן – מהווים לבת ובחצרו, כדי לפרט הנס לרובים העוברים ושבים. ואם היה דר בעליך, ופתח ביתו פותח לבית התחתון ולא בחצרו, ואין לו פתח לחצר להניחה שם, מגינה בתוך ביתו בחילון הפטוכה לרשות הרבים, כדי שייראה בראשות הרובים. ובשעת הסבנה – ובעת שתקקה מלכות פרט חזק, שבויים אידים לא ידליך נורו אלא בבית עברודה וזה שלחם, ואירועים אידים בחנוכה, מגינה על שלחןנו, ורדי – ויזעא בקר ידי המצתה.

מוסיפה הגמורה: אמר רבא, המודליק נר חנוכה על שולחנו, איריך להדרlik נר אחרית להשתפesh לאורה, כדי שהיא והיכר שנר החנוכה הדרליה למאורה, ואיליא – ואם יש בבתו מדרורה של אש ומשתמש לאורה, לא איריך להדרlik נר נסוכ, לפי שימושש לאור המדוראה, ואולם אי אידם קשוב הווא, שאין דרכו להשתמש לאור מדוראה אלא לאור נר, אף על גב דיאפא מדרורה, איריך להדרlik נר אחרית כדי שהיא ניכר שנר החנוכה הדרליה לשם מצווה.

הגמרה מבארת טעם קבועית מי החנוכה. מבררת הגמורה: מא רחנובה, כלומרה לזכר אותה בסנקעה. מшибה הגמורה: רתנו רבען במוגלת הענית, בעשרים וחמשה בכסלו מוחלים יומי דחנובה, רחנניה איןון – שמנונה ימים אלה, מעה דלא למפסיד בחוץ – שלא להספיד בהם את המטה, ורק לא להתצעות בחוץ, ששבגנסו יונינס להיכיל שביתה המקדש השני בעת מליחמותם על ירושלים, טמאו כל רחננים ישבהיכיל וכשנוגר מלבות בית השמונאי וגאחים, היה זה בעשרים וחמשה בכטלו, וביקשו לחודש העבודה ולהדרlik את המנורה, ברכו אור שמן זית טהור להדרlik הנרות, ולא מזא אלא רק אחד של שבען שורה מזגה מקומות מוגבנע, והותם בחותמו של בחן גודול, ומפרק שהיה החותם שלם, הזכירו שלא נגעו יותר גינויים, ולא נתמא, ולא היה בו די שמן אלא כדי להדרlik הנרות יום אחד בלבד, ונעשה בו – ובשמון גם הדרליך מפניהם שמנונה ימים. לשנה ב' – לשנה ב' – לשנה הבאה באוורו זמן, קבעום חכמים לשנות ימים אלו אתרת – לשנה הבאה באוורו זמן, ועשאום ימים טובים בהיל וחוודאה.

הגמרה מביאה משנה וננה אם ניתן למדור ממנה את הגובה הראו להנחת נר חנוכה: תמן התרם נפק ס"א יין – נצווין ליזיא מתחת הפליש כשםכה בו הנפח על הסון, ואיליא הגז ותיק – ושרפ חפי אחריהם, קיבב הנפח לשלם את הנזק. דין נספה: גמל שפעון על גבו משא של פשעת, והוא עבור בקשות הרים, ומוחמת ריבוי הפשעת שהוא עלי, נבספה פשענו לתוכה חנונות, וילקה הפשעתן בגרו של חנוני, והדרлик הפשעת הבוער את הבנייה – בית גדול. בעל הגמל חייב בנזקי הביריה, שלא היה לו להרבות במסא הגמל עד שיכנס משאו להנחות. אמן אם הגעת החנוני את גרו מבחן – בראותם בלבד. ובית היל אומרים, ביום הראשון מדרליק נר אחת, מבאן

אין זוקק לה – אינו צריך לשוב ולהדרlikה, ולמן מותר להדרlik נר חנוכה בתוך החומרן.סביר רב חסדא מותר להשתפesh לאורה של נר להכבותה לאורה ולא תדלק נר שבת, אף שעוללה בשימושה, ולמן בשבת אסור להדרlik בדין נר חנוכה, שיש להושך שמא רב יירא אמר רב, פתיות ושמנין שאמרו חכמים אין פולקון בדין רבנן ביחס בין בחול בינו בשפתה. דעה שלישית בענן: אמר רב יירא אמר רב מתנה, ואמרי לה אמר הגמורה מבארת הטעם: אמר רב יירא ורמייה, Mai עטמא רב שהתיר להדרlik בחנוכה בפתילות בשמנים הפסולים לנר שבת, קסבר בכתה אין זוקק לה, ולמן מותר להדרlik בחול בשמנים ופתילות הפסולים לנר שבת, אף שעוללה להכבותה בתוך החומרן, יסביר רב, שאסור להשתפesh לאורה של נר חנוכה, ולמן מותר להדרlikה אף בשבת בשמנים ובפתילות הפסולים לנר שבת, שאין חשש שמא יטה בדין שאינו מושמש לאורה.

אמורה רבען קמיה – אמרו תלמידי אבוי לפני דיאבי את ההסביר בטומו של רב, משמייה דרבוי ורמייה ולא קובלחה מום אבוי, שלא החשיב את רב ירמיה לסמור על דבריו. אבל כי אהא – כשבא רבין מארך ישראל והביא שמוועה וו בשם רב יוחנן, אמרה רבנן קמיה דאבי משמייה דרב יוחנן, וקיבלה אבוי, לפי סטמרק על רב יוחנן. אמר אבי, אי יבא – אילו היהי וכיה, גמורותיה לשמעיתה מעיקרא – היהי לומד שמוועה ומתחילה, בעת שמעיתה ממשו של רב ירמיה, והייתי משננה מאזו כי לזכורה.

שואלה הגמורה: וזה גמרא – והרי למדה אבי בעת, ומה זכות היה לו אילו היה למדה קודם משננה. משיבת הגמורה: נפקא מינעה לנו נירסא דיניקותא – אם היה למדה מוקדם, היה זה השין בעצירותה, ווכורו יותר מדבר שלמדו בזקנותו.

הגמורה מקשה על הוסברים 'בכתה אין זוקק לה': וכי אם בכתה אין זוקק לה, ורמאנחו – ויש להוכיח מבריתיא ששנינו בה, זמן מצוותה של נר חנוכה הוא משתקע חטפה ועד שתבלה רgel מן השוק – שיסימנו הבריות הילובים בחוץ וינססו בתיהם. מסימנת הגמורה: Mai לאו – האם אין כוונת הבריתיא דאי בכתה בתוך זמן והדרך מדריך לה.

דוחה הגמורה: לא – אין כוונתה כך, אלא כוונתה דאי לא אדריך בתחילת החומרן ובשיקעת החומרן, פדריך עד זמן שתבלה רgel מן השוק, אבל לאחר מכן והפסיד את המצתה, ושוב אינו מדריך. דרך נספה לביאור כוונת הבריתיא: ואיל גמי, החומרן נאמר לשיעורה – לעזין במותו המשן שציריך ליתן נר, והוא שיעור כדי שתדרlik משקיעת החמה ועד שתבלה רgel מן השוק, אבל אם נתן די שמן, ובכתה בתוך החומרן, אין זוקק לה.

הגמורה מבארת את שיעור סוף החומרן ששנינו בבריתיא: שנינו שמנוצהה עד שתבלה רgel מן השוק. מבררת הגמורה: יעך בפה נחשב שכבר בלהה רgel, משיבת הגמורה: אמר רפה בר בר חנה אמר רב יוחנן, עד דבלאי רזילא דתרמוציא – עד שתבלה רgel של מוכרי עזים להסקה, שהם המתחרים ביוורא, שמתיינים עד ישובו בולם לבתיהם ויבערו עצים לאורה, ואם יחסר להם עצים ישובו לקנות אצלם.

הגמורה מביאה בריתיא המפרטה כמה נרות צריך להדרlik בחנוכה: תמן חנובה, מצאות חנובה נר איש וביתו – שידליק כל איש מישראל נר אחד בבל ליליה משמות הלילות, ובכל בית דיליהם נר אחד בבל אחד ותמדדרין – והמחוזרים אחר המצוות, מדליקים נר אחד לבל אחד ואחד מבני הבית בכל לילה, ותמדדרין מן המתרין – והמחובכים ביוטר את המצוות, מדליקים נרות כנגד ימי החנוכה, ובכל יום מדליקים מנין אחר, ונחלקו התנאים בזה, בירת שמא אומרים, ביום הראשון מדרליק בכל יום נר אחת, עד שבאים שמונת הימים, ומבהן ואילך פותח וחולק בכל יום נר אחת, עד שבאים שמונת הימים, ומבהן בלבד. ובית היל אומרים, ביום הראשון מדרליק נר אחת, מבאן

למעלה מגובהו של גמל ורוכבו, כדי שלא ידלק משאו בנר, וכיון
שלא עשית כן יש לך להתחייב בנזק שנגרם מהנר. ומכך שפטרו רבי
יהודה מוכח, שמצוה להניחה בתוך עשרה טפחים, ולכן אין יכול בעל
הבראה לטעון שהיה לו להניחה למעלה מגמל ורוכבו.
דוחה הגمراה: **וזילמא** אין מצויה להניחה בתוך עשרה, ומכל מקום
פטור, **דאוי מיטרחה ליה טובא** – שם נטrichto הרבה, להגביה הנר
למעלה מגמל ורוכבו, **אתה לאימנוועי ממזווה** – יבא להמנע לגמרי
מלךיים מצות הדלקת נר חנוכה.
הגمراה מבארת עד איזה גובה אפשר להניח נר החנוכה: **אמיר רב**
בחננא, **דרש רב נתן בר מנויומי ממשמיה דרבבי תנחים**,

הרבים, וכשבער הגמל נדלק הפתstan, החנוני **חייב** בגין היבירה,
שפשב בכאן שהניח נר דולק בחוץ. **רבי יהודה אומר**, אם פשתנו של
בעל הגמל נדלק **בנر חנוכה** שהדליקו החנוני בחוץ, **פטור** החנוני,
כיון שברשות הניחה שם, שמצויה להניחה בחוץ כדי לפרסם הנס.
הגמרה דנה האם יש ללמד מדברי רבי יהודה את הגובה הרואוי
להנחת נר חנוכה: **אמיר רבנן** (**משום דברה**), **זאת אומרת** – מכך
שפטר רבי יהודה את החנוני שהדליק נר חנוכה בחוץ יש ללמד, נר
חנוכה מצויה לכתילה **להניחה בתוך עשרה** טפחים מהקרקע, **דאוי**
סלקא דעתך שאפשר להניחה **למעלה מעשרה** טפחים, מדוע פטור
חנוני, **לימא ליה** – יאמר לו בעל הבראה, **היה לך להניח את הנר**